

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

Pol roka partnerstva

Projekt Efektívne zapojenie občianskej spoločnosti do implementácie a monitorovania EŠIF zavádzaním participatívnych postupov

Správa z implementácie projektu, september 2017

Úvod

Po prvých šiestich mesiacoch implementácie projektu sme pripravili zhrnutie projektových aktivít, výstupov a výsledkov. Správa je rozdelená do troch častí podľa skupín aktivít.

Toto je kontextová správa pre účely informovania a publicity pokroku projektu. Akékoľvek dodatočné informácie a konkrétne výstupy sú dostupné na vyžiadanie.

Participatívna tvorba výziev: Sľubná spolupráca a rozvíjajúce sa partnerstvá

Po prvých mesiacoch implementácie sa nám podarilo rozbehnúť spoluprácu s viacerými riadiacimi orgánmi (RO), vrátane MH SR, MŽP SR, MV SR, MPSVaR SR, Protimonopolného úradu SR a ďalších. Okrem dohody o spolupráci na tvorbe výziev sme **identifikovali aj ďalšie dôležité témy**, ktoré spolu riešime, napr. **globálne granty, in-kind spolufinancovanie, konflikt záujmov pri participácii, posilnenie úlohy IPC pri práci so žiadateľmi, proces hodnotenia a výberu projektov** a pod.

Participatívna tvorba výziev z OPEVS

Riadiaci orgán OPEVS bol prvým RO, ktorý pochopil výzvam participácie a zmysel zahrnutia cieľovej skupiny do procesu prípravy výzvy. Keďže pripravované výzvy, zamerané na tvorbu verejných politík, partnerstiev a podporu participácie boli ciele len na **mimovládne neziskové organizácie (MNO)**, RO oslovil Úrad splnomocnenca pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS). Ten v spolupráci s našimi expertmi **zorganizoval zisťovanie dopytu v rámci MNO. Zistený dopyt tvoril základ pre nastavenie podmienok výziev**. Následne RO spolupracoval s expertmi tretieho sektora pri tvorbe podmienok výzvy tak, aby nevytvárali nežiaduce bariéry pre MNO a zodpovedali ich potrebám a spôsobu ich fungovania.

V máji 2017 vyhlásil RO výzvy a následne spolu s ÚSV ROS a regionálnymi IPC zorganizovali sériu 10 infoseminárov pre MNO vo všetkých krajských mestách.

Išlo tak o jeden z prvých procesov prípravy výzvy s participatívnymi prvkami a o prvý príklad nadštandardného úsilia v informovaní o podmienkach výzvy orientovaného na cieľovú skupinu.

Informačné aktivity a osвета v životnom prostredí

Riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia (OPKŽP) pochopil potrebu zosúladiť národný projekt Slovenskej agentúry životného prostredia s dopytovou výzvou, kde dôležitú úlohu budú zohrávať aj mimovládne organizácie.

Zorganizovali sme preto fokusové skupiny s expertmi z tretieho sektora a pripravili cenné vstupy do výzvy v rámci OPKŽP. Výzvu sme dokončili v spolupráci s RO. Na spoluprácu nadviážeme pri príprave ďalších výziev v OPKŽP.

[Sociálne inovácie a alternatívne formy podnikania](#)

Napriek tomu, že do oblasti sociálnej ekonomiky majú prúdiť európske peniaze z viacerých zdrojov, nie je doteraz vymedzené, čo a ako sa má podporovať. Navyše chýba aj priama skúsenosť s financovaním sociálnych inovácií, či sociálnych podnikov.

Ministerstvo hospodárstva (MHSR) sa s našimi expertmi dohodlo na spolupráci pri príprave dopytových výziev na podporu sociálnych inovácií a alternatívnych foriem podnikania. Proces bude náročný. Musíme zosúladiť výzvu s novou legislatívou, na príprave ktorej sa podieľali aj experti nášho projektu a s potrebami a spôsobom fungovania sociálnych podnikateľov a inovátorov.

Pre MHSR sme pripravili plán participatívnej tvorby výzvy. Zároveň sme vytvorili priestor, kde experti skúmajú legislatívu, pripravované finančné nástroje a skúsenosti zo zahraničia a pripravujú vstupy pre MHSR. Súčasťou plánu sú podujatia, workshopy, prieskumy a zisťovania, ako aj pracovné skupiny.

Rovnako dôležitá je príprava a školenie možných prijímateľov pomoci a ukázať im priestor a možnosti, ktoré im nové výzvy otvárajú. **Pripravujeme preto nový koncept školení a infoseminárov** pre možných prijímateľov. Na príklade infoseminárov môžeme diskutovať o možnostiach ako využiť technickú pomoc a kapacity určené na informovanie a publicitu.

V neposlednom rade je nevyhnutné, aby všetky výzvy, národné projekty a finančné nástroje boli zosúladené a v synergii. **Dohovorili sme sa so zodpovednými RO/SO na medzirezortnom dialógu.**

[Približovanie fondov EÚ konečným prijímateľom: globálne granty](#)

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny súhlasilo so spoluprácou pri nastavení podmienok a procesov, ktoré zvyšujú šance mimovládnych organizácií čerpať podporu, pretože sú pre operačný program Ľudské zdroje (OPLZ) dôležitou cieľovou skupinou. **RO OPLZ označil spoluprácu a partnerstvo za nevyhnutné.**

RO OPLZ plánuje pripraviť prvú schému globálnych grantov v rámci EŠIF. Skúsenosti z Nórskeho finančného mechanizmu ukazujú, že je to vhodný nástroj, ako zjednodušiť implementáciu menších projektov v teréne. **Naši experti nadväzujú na diskusiu, ktorá začala na pôde CKO v roku 2014.** Zameriame sa na facilitovanie diskusie a sieťovanie expertov so skúsenosťami s grantových schém. **Chceme spolu tvoriť pilotnú schému globálnych grantov a počas procesu nájsť a odstrániť čo najviac bariér a obmedzení.**

[Nefinančné \(in-kind\) spolufinancovanie](#)

Ďalší nástroj na zlepšenie prístupu malých žiadateľov k fondom EÚ je in-kind spolufinancovanie, čiže možnosť vložiť do projektu nefinančné hodnoty, ktoré vie organizácia vykázať. Najlepším príkladom je **ohodnotenie dobrovoľníckej práce a jej uznanie ako oprávneného zdroja financovania** projektu.

[Prístup k informáciám a nové nástroje komunikácie so žiadateľmi a verejnosťou](#)

1. Poznaj svojho príjemcu: informovanie potenciálnych prijímateľov

ÚSV ROS spolupracoval s RO pre OPEVS a regionálnymi IPC. **Spolu sme zorganizovali sériu desiatich infoseminárov** k vyhláseným výzvam pre MNO, ktoré sa konali vo všetkých krajských mestách. **Hlavným posolstvom pre ministerstvá je, že musia poznať svojich prijímateľov.**

Vďaka aktívnemu informovaniu sme na semináre prilákali takmer 450 účastníkov.

V rámci projektu sme pomohli vytvoriť formát podujatia so silným dôrazom na zrozumiteľnosť informácií a na vytvorenie priestoru pre diskusiu. A naozaj, najviac času na seminároch sme venovali diskusii v ktorej sa mimovládne organizácie hľadali vo výzve so svojimi nápadmi a zámermi.

Naši experti monitorovali a vyhodnocovali podujatia a zozbierali od účastníkov 250 dotazníkov. **Výsledky monitoringu a prieskumu medzi účastníkmi ukázali, že podujatia boli vnímané veľmi pozitívne a pomohli objasniť ciele výzvy a jej podmienky.**

Tieto podujatia ukazujú, že je kľúčové, aby riadiace orgány poznali tých, ktorých plánujú podporiť a sú schopné hovoriť s nimi v jazyku, ktorému rozumejú.

Tento prístup odporúčame všetkým RO, s ktorými komunikujeme o plánovaní komunikačných aktivít.

2. Informácie: jednoznačnosť a transparentnosť

Skúsenosť watchdogových organizácií a aktivistov ukázala, že **dostupnosť informácií je kľúčom k verejnej kontrole, ale aj k zlepšeniu vnímania prínosov fondov EÚ verejnou.**

Začali sme spoluprácu s RO pre OP Integrovaná infraštruktúra (OPII) o tom, ako prezentovať informácie na webovom sídle operačného programu tak, aby boli jednoznačné, jasne formulované, konzistentné a úplné. Súčasťou diskusie je aj **prepojenie webstránky s registrom Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO) a Centrálnym registrom zmlúv (CRZ)**, ktoré by umožnilo sledovať konkrétne projekty až po zmluvy a s nimi spojené verejné obstarávanie. **Stránka OPII sa môže stať pilotom, na ktorom otestujeme nový formát navrhovaného informovania o projektoch.**

3. Mali by byť súťažné podklady predmetom verejného pripomienkovania pred spustením obstarávania?

Transparentnosť verejného obstarávania je na Slovensku dlhodobo spochybňovaná, a to predovšetkým pri veľkých zákazkách v doprave a IT sektore. Preto sme spojili nezávislých expertov na verejné obstarávanie a zástupcov watchdogových organizácií s Ministerstvom dopravy a ich najväčšími obstarávateľmi a zorganizovali diskusiu o možnostiach zvýšenia transparentnosti.

V júli sme stretnutím za účasti ÚVO zahájili diskusiu o podobe procesu verejného pripomienkovania súťažných podkladov pred zahájením súťaže. V súčasnosti pracujeme na rámcovom návrhu tohto procesu, ktorý bude základom pre ďalšie rokovania.

4. Mimovládne neziskové organizácie ako prijímatelia fondov EÚ

Naši experti prispeli k tvorbe príručky MNO a fondy EÚ, ktorú pripravilo CKO. Vyriešili sme tému právnych foriem organizácií, ktoré bolo potrebné do publikácie zahrnúť. Zároveň sme zistili, ktoré riadiace orgány reálne uvažujú s podporou MNO, a ktoré ich majú medzi oprávnenými žiadateľmi formálne.

5. Aký je vzťah poskytovateľ – prijímateľ? A aký by mal byť?

Spolu so zástupcami slovenských nadácií, ktoré majú skúsenosť s implementáciou blokových grantov v rámci Nórskeho a Švajčiarskeho finančného mechanizmu, či iných grantových schém **začíname diskusiu o tom, akú úlohu má zohrávať poskytovateľ vo vzťahu k žiadateľovi a prijímateľovi.**

Prostredníctvom prípadových štúdií, workshopov a prieskumov chceme preniesť know-how a dobrú prax do prostredia EŠIF v spolupráci s tými riadiacimi orgánmi, ktoré už prejavili iniciatívu a ochotu tento vzťah meniť (MVSР, MŽP, MHSR). **Dôraz pritom je na vzťahu k malým žiadateľom,** ako sú MNO, malé obce, či mikropodnikatelia.

Sme toho názoru, že **riadiace orgány** by nemali svoju činnosť obmedziť na poskytovanie základných informácií a formálnu kontrolu, ale **mali by poskytnúť metodickú podporu počas prípravy žiadosti o NFP.** Skúsenosť z prostredia mimo EŠIF ukazuje, že je to žiadané a potrebné a to aj počas implementáciu projektu.

Hodnotenie efektívnosti systému monitoringu EŠIF

1. Prieskum: Ako vnímajú členovia monitorovacích výborov svoju úlohu pre implementáciu EŠIF

Prostredníctvom online formulárov sme zisťovali názory členov monitorovacích výborov na ich postavenie, pôsobenie a kompetencie vo výboroch a na fungovanie výborov ako takých. Prieskumu sa

zúčastnilo takmer 100 členov zo všetkých výborov. Takmer polovica respondentov uviedla, že má záujem aktívne ovplyvniť implementáciu fondov EÚ.

Vo všeobecnosti možno povedať, že si **členovia pred posilnením alebo rozšírením právomocí skôr preferujú zvýšenie efektívnosti vykonávania ich súčasných právomocí a zlepšenie komunikácie medzi nimi a riadiacim orgánom.** Časté želanie bolo aj podieľať sa na tvorbe výziev a mať dostatok informácií o pripravovaných národných projektoch. Podrobné výsledky prieskumu sú dostupné v samostatnej správe.

2. Štátna pomoc a všeobecný hospodársky záujem

Spolupracujeme s Protimonopolným úradom SR na vyjasnení otázok aplikovania štátnej pomoci na výzvy, ktoré podporujú subjekty na hranici trhu a hranici hospodárskych činností. Napriek tomu, že v súčasnosti neexistuje možnosť plošne nastaviť štátnu pomoc pre určitý typ činnosti a právnej formy, je diskusia o verejnej prospešnosti a o spôsobe vykonávania činností vo vzťahu k trhu dôležitou témou pre mimovládne organizácie, či organizácie v pôsobnosti samosprávy.

Máme za sebou skúsenosť zo spolupráce s riadiacim orgánom OP EVS, s ktorým sme spolupracovali pri príprave výzvy pre mimovládne organizácie a zapájali sa do jednaní s PMÚ o aplikovaní pomoci de minimis.

Operačné programy, ako sú OP Ľudské zdroje alebo OP Výskum a inovácie vítajú iniciatívu pravidiel v oblasti štátnej pomoci vyjasniť a našu podporu pri jednaniach s PMÚ o aplikovaní štátnej pomoci na plánované výzvy. **Môžeme tak zlepšiť čerpanie fondov EÚ** v oblastiach ako sú sociálne inovácie, sociálne podnikanie, poskytovanie sociálnych služieb, či vzdelávanie a osвета.

Technické informácie o projekte

Názov projektu:	Efektívne zapojenie občianskej spoločnosti do implementácie a monitorovania EŠIF zavádzaním participatívnych postupov
Hlavný partner projektu:	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
Projektový partner:	Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
Začiatok implementácie aktivít:	15.3.2017
Rozpočet projektu:	249 993 EUR
Predpokladaný zdroj financovania:	OPTP
Počet zapojených expertov:	25

Spracoval

Bratislava, 25.09.2017

Ing. Miroslav Mojžiš, PhD.
Projektový koordinátor ÚSV ROS
Mail: miroslav.mojzis@minv.sk
Tel.: 02/509 44 980

Projekt „Efektívne zapojenie občianskej spoločnosti do implementácie a monitorovania EŠIF zavádzaním participatívnych postupov“ je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov operačného programu Technická pomoc 2014 – 2020, ktorý bol podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.